

Forum stanowić będą trzy serie: *series minor* (ss. 32), w której raz w miesiącu zamierzamy publikować drobne studia i wykłady, dające, jak sądzimy, radość czytania nie dłuższą niż kilkadziesiąt minut. Większą formą będzie *series maior*, na kształt niewielkich rozpraw, dających radość czytania w ciągu kilku wieczorów. Ostatecznie do rąk Czytelników oddamy obszerniejsze tomy *series maxima*, których autorów nie chcielibyśmy krępować rygorami objętości, uzyskując jednak w zamian wnikliwą argumentację do dalszych dyskusji.

Dotychczas w serii „Chrześcijańska Europa” (*series minor*), której redaktorem jest prof. dr hab. K. Ilski, ukazały się:

- Rocco Buttiglione – *Prymat sumienia w polityce*,
- Tomáš Halik – *Europejskie mówienie o Bogu i milczenie o Bogu*,
- Tomasz Schramm – *Tożsamość Europy a chrześcijaństwo*,
- Anna Kotłowska – *Czas antyczny – czas chrześcijański*,
- Ruth Humbel Näf – *Chrześcijaństwo a demokracja*,
- Kazimierz Ilski – *Chrzest Imperium Romanum*.

W najbliższym czasie ukazą się:

- Jerzy Strzelczyk – *Chryścianizacja Irlandii*,
- Wojciech Dajczak – *Dobra wiara jako symbol europejskiej tożsamości prawa*,
- Artur Kijas – *Chrzest Rusi*.

Kazimierz Ilski – Poznań, UAM

3. REDAKTOR NACZELNY „VOX PATRUM”, KS. PROF. STANISŁAW LONGOSZ ODZNACZONY KRZYŻEM KAWALERSKIM ORDERU ODRODZENIA POLSKI

To zaszczytne wyróżnienie otrzymał Książdz Profesor Doktor hab. Stanisław Longosz, „za osiągnięcia naukowe i organizacyjne w dziedzinie badań nad antykiem chrześcijańskim w Polsce”. W imieniu Rady Naukowej „Vox Patrum”, pragnę złożyć Książdzu Redaktorowi Naczelnemu najserdeczniejsze gratulacje z okazji tak wielkiego wyróżnienia, które spotyka tylko wybitnych ludzi nauki, wyjątkowo zasłużonych przez tworzenie nieprzemijających wartości duchowych, które stają się własnością całego społeczeństwa polskiego.

Dorobek naukowy Książdza Profesora Stanisława Longosza jest tak bogaty i różnorodny, że trudno by było w tym miejscu pokusić się o jego bodaj najskromniejszą charakteryzację. To samo można by powiedzieć o jego działalności organizacyjnej w dziedzinie polskich badań nad antykiem chrześcijańskim. Mając to na uwadze, pragnę pokrótce tylko, zając się jednym podstawowym jego osiągnięciem, jakim jest czasopismo naukowe „Vox Patrum”, zwracając szczególną uwagę na jego rolę integrującą oraz inspirującą ogólnopolskie środowiska patrystyczne. „Vox Patrum”, ze względu na swój oryginalny charakter, nie mający odpowiednika w skali nie tylko ogólnopolskiej, ale i światowej, stał się polskim fenomenem wydawniczym, pod wieloma względami wzorcowym i niepowtarzalnym.

Trudno w tym miejscu nie podkreślić, że czasopismo to zawdzięcza swe powstanie i rozwój niezłomnej woli i bezgranicznemu poświęceniu Książdza Profesora Longosza, który nie tylko stał się jego założycielem, ale również nakreślił jego stałe ramy programowe, którym pozostaje wierny przez prawie ćwierćwiecze owocnej działalności. Warto zauważyć, że polskie środowisko patrystyczne dotkliwie odczuwało brak czasopisma, które by gwarantowało poniekąd koordynację badań w dziedzinie antyku chrześcijańskiego. Z tej

racji, jego powstanie, spotkało się ze zrozumiałym entuzjazmem i szerokim uznaniem polskich patrologów, filologów klasycznych oraz historyków.

W numerze pierwszym „Vox Patrum” (lipiec 1981) został nakreślony program ramowy czasopisma, które planowało rozwijanie swej działalności publicystycznej w sześciu działach programowych: „Dokumenty, Bibliografia, Sympozja – sprawozdania, Recenzje, Informacje, Zapowiedzi” (słowo *Od Redakcji*, s. 3).

Należy podkreślić, że wyżej nakreślony program jest konsekwentnie realizowany na kartach kolejnych numerów „Vox Patrum”, poczynając od pierwszego, a kończąc na tomie 45 (lata 1981-2003). Każdy z wymienionych działów, jest na swój sposób wielce pożyteczny i pomocny, tak w dydaktyce jak i pracy naukowej. Szczególnie cenne są *Dokumenty* Najwyższego Urzędu Nauczycielskiego Kościoła (Encykliki, Listy Apostolskie, Adhortacje, Przemówienia Papieskie), przypominające o niezastąpionej roli Ojców Kościoła w wykładzie nauki wiary. W niektórych środowiskach teologicznych, świadomie lub podświadomie, praktykuje się „biblicyzm”, który pragnie uczynić „lekturę Pisma świętego i jego egzegezę jedynym miarodajnym punktem odniesienia” (*Fides et ratio* 55). Kolejne dokumenty papieskie na różny sposób „korygują” ten błędny pogląd, akcentując fundamentalną i niezastąpioną rolę Tradycji w wykładzie teologii i kerygmacie Kościoła.

Więcej niż „na wagę złota” należy uznać wartość informacji bibliograficznej, podawanej od wielu już lat w „Vox Patrum”, a dotyczącej zarówno corocznych polskich opracowań z zakresu patrystyki, archeologii, filologii klasycznej oraz historii starożytnej Kościoła, jak i różnych bibliografii tematycznych, a także zbieranej co roku patrystyki w polskich i zagranicznych czasopismach. Wartość tych wykazów jest szczególna, z racji zastosowania podwójnego „klucza”: merytorycznego (tematycznego) oraz alfabetycznego (według autorów starożytnych). Dla piszących wszelkiego rodzaju prace z zakresu antyku chrześcijańskiego, w szczególności zaś dla magistrantów i doktorantów, ta pomoc bibliograficzna trudna jest wprost do przecenienia.

Na uwagę zasługuje też dobór autorów publikujących swe prace, pochodzących z różnych polskich środowisk naukowych, tak kościelnych jak i świeckich. Książd Redaktor Naczelny starannie dba o dobór prac zarówno znanych autorytetów naukowych, jak też osób mniej znanych, przyczyniając się w ten sposób do promocji wielu ukrytych talentów. Warto też dodać, że każda z drukowanych prac posiada streszczenie w języku obcym. Dzięki temu „Vox Patrum” jest od lat odnotowywane w międzynarodowych bibliografiach: *Bibliographia Patristica*, „L’Année Philologique”, „Bulletin d’information et de liaison” oraz walnie przyczynia się do promocji osiągnięć polskich badaczy na rynku międzynarodowym, chroniąc skutecznie polską naukę od szkodliwej izolacji.

Przebogaty jest dział recenzji prac z dziedziny antyku chrześcijańskiego, zarówno polskich autorów, jak i zagranicznych. Warto zauważyć, że prezentowane oceny są rzeczowe, wyważone i w miarę obiektywne, dalekie od wszelkiej gloryfikacji i tendencyjnego „krytykanctwa”. W podobnym duchu prowadzony jest dział informacyjno-sprawozdawczy dotyczący kongresów i naukowych spotkań patrystycznych, sympozjów, spotkań Sekcji Patrystycznej oraz różnych imprez okolicznościowych. Dzięki zamieszczonym sprawozdaniom, czytelnik „Vox Patrum” nie tylko dowiaduje się o czasie i miejscu poszczególnych imprez, lecz również otrzymuje zwięzłą informację o ich programie, tudzież o treści wygłoszonych referatów i komunikatów. Tego typu informacje pełnią ważną rolę koordynującą oraz integrującą poszczególne polskie środowiska badawcze. Każdy bowiem czytelnik zostaje w pewien sposób zorientowany w programie badań prowadzonych przez różne polskie ośrodki naukowe, dzięki czemu może określić precyzyjnie linię badań własnych,

w kontekście innych programów. Podobną funkcję pełnią informacje dotyczące podjętych tematów prac magisterskich i doktorskich w poszczególnych polskich ośrodkach badawczych. Tego typu informacje pozwalają skutecznie uniknąć dublowania badanej problematyki. Z tej racji, rola „Vox Patrum” jako „zwoznika” integrującego polskie badania nad antykiem chrześcijańskim, nie może być przez nikogo zakwestionowana. Wszystkie te walory sprawiają, że „Vox Patrum” jest od lat zaliczany przez polskie agendy ministerialne do nielicznych najwyższej punktowanych (Kat. A = 6 punktów za publikację) czasopism teologicznych.

Pod koniec tej krótkiej charakterystyki, warto zwrócić uwagę na jeden jeszcze fenomen, chlubnie wyróżniający „Vox Patrum” w grupie polskich czasopism naukowych. Mam tu na uwadze szczególną część i szacunek, jaki okazuje się wybitnym polskim badaczom antyku chrześcijańskiego, poprzez specjalne numery „Vox Patrum”, dedykowane ich osobom. W gronie tych wyróżnionych badaczy znaleźli się następujący profesorowie: O. dr Andrzej Bober SJ, Ks. dr hab. Wojciech Kania, Ks. dr hab. Wacław Eborowicz, O. dr hab. Jan Maria Szymusiak SJ, Prof. dr hab. Barbara Filarska, O. prof. dr hab. Emil Stanula CSSR. Warto dodać, że wymienieni profesorowie rekrutowali się z różnych ośrodków naukowych i rozwijali swą działalność w takich miastach polskich, jak: Lublin, Kraków, Tarnów, Pelplin oraz Warszawa.

W kontekście tego, co wyżej powiedziano o „Vox Patrum”, jego Założyciel i Naczelny Redaktor, Ksiądz Profesor Stanisław Longosz, może w pełni odnieść do siebie słowa rzymskiego poety Horacjusza: „Exegi monumentum aere perennius regaliæ situ pyramidum altius” (*Carmina* III 30, 1-2). Jego odznaczenie Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski jest w pełni zasłużone. Oby z ducha Ojców Kościoła czerpał zapał i entuzjazm do dalszej owocnej pracy naukowej i dydaktycznej.

Ks. Franciszek Drączkowski – Lublin, KUL

4. DOROCZNE SPOTKANIE SEKCJI PATRYSTYCZNEJ W 2005 ROKU

Doroczne dwudniowe spotkanie Polskiej Sekcji Patrystycznej w 2005 r. odbędzie się 20-21 września w Arcybiskupim Seminarium Duchownym w Poznaniu na temat: **Świat pogański, judaizm i chrześcijaństwo w okresie patrystycznym. Zagadnienia wybrane**. Podczas obrad przewiduje się wygłoszenie następujących prelekcji: Ks. prof. dr hab. H. Pietras (PAT, Kraków) – *Wpływ eschatologii żydowskiej I wieku na przepowiadanie pierwotnego Kościoła*; ks. dr L. Misiarczyk (UKSW, Płock) – *Chrześcijaństwo i judaizm w „Dialogu” św. Justyna*; prof. dr hab. B. Iwazskiewicz-Wronikowska (KUL, Warszawa) – *Jerozolima w IV wieku. Miasto święte chrześcijan i Żydów*; ks. prof. dr hab. M. Starowieyski (UW, Warszawa) – *„Wdarłem się na skałę pięknej Kaliope”. Rozwój poezji wczesnochrześcijańskiej*; ks. dr P. Wygrałak (UAM, Poznań) – *Problem idololatrii w pismach apologetów*; ks. prof. dr hab. T. Kołosowski (UKSW, Warszawa) – *Chrześcijaństwo IV wieku wobec Żydów i pogan. Stanowisko św. Hilarego z Poitiers*; ks. prof. dr hab. A. Zurek (PAT, Tarnów) – *„Kościół jako nowy Izrael” w świadomości Kościoła późnopatrystycznego na przykładzie Cezarego z Arles*; ks. prof. dr hab. L. Nieścior (UAM, Poznań) – *Iudaicus populus w „Moralinach” św. Grzegorza Wielkiego*. Po południu pierwszego dnia obrad przewidziane jest zwiedzanie biblioteki w Kórniku, a wieczorem spotkanie informacyjne.